

Erken Yaş Psikomotor Gelişiminde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin Rolü

Abdullah Yıkılğan¹, Hüseyin Dönmez²

Özet

İnsanoğlunun hayatı boyunca en önemli dönemlerin başında çocukluk ve özellikle erken çocukluk dönemi gelmektedir. Gelişimin çok hızlı olduğu bu dönemde, çocukların sonraki yaşamında önemli rol oynayan bilişsel, davranışsal ve duygusal gelişim gerçekleşir. Okul öncesi bu dönemde çocuk, hayatı oyunla anlar. Oyun, çocuğun sosyal ve motor becerilerini geliştirir. Oyunlarla çocuklar motor beceri gelişimi yanında akranlarıyla tanışmış, bir gruba dahil olma hassasını yaşamış, kendi kabiliyetlerinin farkına varmış ve sınırlılıklarını öğrenmiş olur(Orhan & Ayan, 2018). Okul öncesi eğitim ülkemizde zorunlu eğitim kapsamında olmadığından bu kurumların özel olarak açılmasına neden olmuştur. Bu da aileler için maddi bir gider kalemi oluşturmaktadır. Genel olarak ebeveynlerin her ikisinde çalışma hayatında olan ailer hem çocukların temel ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında hem de akranlarıyla oyun oynayıp hoş vakit geçirmeleri için çocuklarını kreşlere, ana okullarına ve sınıflarına göndermektedirler. Bu kurumlar da çocukların gün içerisinde bakımlarını üstlenir. Psiko-motor becerilerinin hızlı ve önemli değişimlerinin olduğu bu dönemde çocukların iyi bir eğitim almaları gerekmektedir. Bu dönemde kazanacakları motor beceriler ilerleyen yaşamlarında gerçekleştirecekleri sportif etkinliklerin temelini oluşturmaktadır. Bu sebepten çocukların sağlıklı bir fiziksel gelişim geçirmesi ve dönemin psiko-motor becerilerini kazanması için bu konunun uzmanı olan beden eğitimi ve spor öğretmenleri eşliğinde hareket eğitimi almaları gerekmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri eşliğinde yapılan fiziksel aktivite ve oyunlarla çocukların motor becerilerini doğru ve düzgün bir şekilde edinmesi, motor özellikleri doğrultusunda uygun spor branşlarına yönlendirilmesi açısından çok önemlidir. Sporda başarının erken yaşta edinilen eğitimden geçtiğinin bilindiği dünyamızda ne yazık ki ülkemizde çocuklar beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile ortaokul birinci sınıf yani 5. sınıfta (10-11 yaş aralığında) tanışmaktadırlar. Halbuki bu tanışmanın, çocukların kreşlere gitmeye başladığı iki üç yaşlarına kadar indirilmesi gerekmektedir. Çalışmamızda erken yaş dönemi psiko-motor beceri gelişimi ve önemi, bu yaş dönemindeki eğitim kurumlarında fiziksel etkinlik ve oyunlarda beden eğitimi ve spor öğretmenin öneminde deyinmeye çalıştık.

- 1 MEB, Turgut Özal Ortaokulu, ORCID: 0009-0000-5161-4908, abduallah.yikilgan23@ogr.atauni.edu.tr
- 2 MEB, Turgut Özal Ortaokulu, ORCID:0000-0002-6799-1270, hsyndnmz25@gmail.com

Giriş

Doğumdan ilkokula kadar olan süreci kapsayan dönem erken çocukluk olarak adlandırılmaktadır (MEB, 2007). Bu dönemin temel gelişim alanlarından biri de psiko-motor gelişimdir. Çocukların fiziksel ve zihinsel açıdan sağlıklı bir gelişim süreci yaşamaları için üzerinde çok ciddi bir şekilde durulması gereken konudur. Psiko-motor gelişim doğum öncesi anne karnında başlayıp, erken çocukluk dönemi hızlı ve yoğunluk kazanan ve ilerleyen yaşlarda hızı azalan bir süreçtir. Soluk alıp verme, göz kırpmak gibi refleks hareketler ömür boyu devam ederken; sekme, itme ve atma gibi bilinçli motor hareketler psikomotor gelişim olarak tanımlanır. Motor gelişim çocuğun erken çocukluk döneminin başlarında doğumdan getirdiği emme, yakalama gibi refleks hareketlerle başlayıp, çocukların emekleme, yürüme gibi kendi kendine bağımsız hareket etme ile devam eder. Dönemin ilerleyen yıllarında koşma, sıçrama, tırmanma, ayakkabı bağlama gibi motor becerileri gerçekleştirir (Orhan & Ayan, 2018).

Okul öncesi eğitim zorunlu olmadığı ülkemizde hem anne hem de babalar ailenin bütçesine ortak katkıda sunmak adına da iş hayatında yer aldıkları için ebeveynler de çocuklarını kreş gibi okul öncesi kurumlara göndermektedirler (Kara, vd., 2023). Çocuklarımız bu kurumlarda akranlarıyla hoş ve kaliteli zaman geçirirken aynı zamanda sosyal, motor becerileri kazanmaktadırlar. Çocukların ilerleyen yaşlarında yapacakları sporlar için ön kazanım olan motor yetileri edinir. Bunun içinde bu kurumda görev alan öğretmenler, hem çocuk psikolojisi hem de psikomotor gelişim konusunda iyi bir eğitim almalıdır. Bu noktada da beden eğitimi ve spor öğretmenleri devreye girmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri oyun dönemi olan bu dönem de hem çocukların oyun yolu ile hoş vakit geçirmesini hem de önemin motor becerilerini doğru ve düzenli bir şekilde kazanmasını sağlama açısından önemli bir yere sahiptir (Yıkılğan & Sivrikaya, 2024). Bunun içinde ülkemizdeki okul öncesi kurumlarda beden eğitimi ve spor öğretmenleri bu noktada önem arz etmektedir. Üst düzey sportif başarı elde eden sporcuların hayat hikayelerine baktığımızda bir çocuğunun spora başlama noktasında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sihirli dokunuşlarını görmekteyiz. Ülkemizde çocuklarımız beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile ortaokul birinci sınıf yani 5. sınıfta tanışmaktadırlar. Daha çok sporcu ve daha üst düzey başarı için çocuklarımızı daha erken yaşta beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile tanıştırmalıyız.

Erken Çocukluk Dönemi

Erken çocukluk dönemi çocuğun kendini ve yaşadığı çevreyi

anlamlandırmaya çalıştığı yaşamın ilk yıllarıdır (Oktay, 2004). Erken çocukluk dönemi olarak adlandırılan dönem çocuğun dünyaya gelmesi ile başlayıp sekiz yaşına kadar devam eden süreci kapsamaktadır. 1800’li yıllarda anaokullarının oluşturulmasıyla başlayıp günümüze kadar eğitimcilerin üzerinde önemli durduğu bu dönem son yıllarda toplumların öncelikli konuları arasına girmiştir (Kamaraj & Kerem, 2006). Bu dönemde çocukların ileriki başarı ve yaşam kalitesini önemli ölçüde etkilemektedir. Bunun içinde hem ebeveyn hem de eğitimcilerin iyi bir bilgi birikimine sahip olmaları gerekmektedir. Erken çocukluk dönemi içerisinde okul öncesi dönemde çocuklar için çok önemli değişim ve gelişimler yaşandığı için eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin alanında iyi yetişmiş olmaları gerekmektedir (Angın, vd., 2016). 17 yaşa kadar geçen zihinsel gelişim üzerine Blom’un yaptığı çalışmada zihinsel gelişimin %50’si 4 yaşına kadar, %30 ‘u 4 ile 8 yaşına kadar, %20 ‘si 8 yaş ile 17 yaş arasında oluşmaktadır. Bu bulgular ışığında erken yaştan itibaren çocuk eğitimi büyük önem arz etmektedir (Poyraz & Dere, 2001).

Doğum ile başlayıp ilkökul sıralarına kadar devam eden okul öncesi dönemde bireysel farklılıklara ve gelişim düzeylerine uygun olacak şekilde çevresel uyarıcıları zengin tutup, toplumun değer yargıları doğrultusunda iyi bir eğitim ortamı oluşturulmalıdır (Oğuzkan & Oral, 1997).

Okul öncesi dönem iki evreye ayrılmaktadır. 0-2 yaş aralığını kapsayan dönem yenidoğan olarak adlandırılır. Bu dönemdeki çocuklar hızlı bir zihinsel gelişim gösterir. Anneye bağımlı olarak dünyaya gelen çocuk zamanla ilk hece ve kelimeleri söyler, ilk adımı atmaya başlar. Bu dönemin ikinci evresi 3-6 yaş aralığını kapsayan erken çocukluk dönemidir. Bu dönemde çocukların gelişimi daha da hızlanmakta; motor, duygusal, dil, öz bakım becerileri ve bilişsel alanda ciddi gelişimler görülmektedir. Çocuk kendini daha iyi kontrol etmeye başlar. Hızlı bir dil gelişimi ve hayal etme yetisi edinir (Ceylan , 2009).

Okul öncesi eğitimde amaç; milli eğitimin temel ilke ve genel amaçları doğrultusunda çocuğun zihinsel, duygusal ve bedensel gelişimi ve toplumun temel değerlerini kazanmayı sağlamak; ev ortamından gelen çocuklara uygun bir eğitim ortamı oluşturup çocukların doğru bir şekilde Türkçeyi kullanmalarını sağlamaktır (Yaşar, vd., 2013).

Psikomotor Gelişim

Psikomotor gelişim fiziksel ve sinir kas işlevlerindeki değişim sürecidir. Sıklıkla motor gelişim terimi ile kullanılır. Bebeklerin tüm hareketleri motor yetileri içerir. Duruş,tutma,yakalama gibi el hareketlerinin tümü

motor beceridir (Adolp & Hoch, 2020). Erken çocukluk döneminde spor branşlarına özgü becerilerin temelini oluşturan temel motor beceriler kazanılmalıdır (Kokstejn, vd.,2019). Yaşam boyunca süren motor gelişim; yetilerin azalması yada yeni yetilerin kazanılması gibi fiziksel değişimleri ile ilgilidir (Ozer & Özer Kamil, 2021). Temel motor becerileri kişinin beden gücü, yeteneğini ve karmaşık yapıdaki motor spor güç derecesini belirleyen niteliklerdir. Bunlar antrenmanlarda yapılan her spor hareketinin başta gelen ve temelini oluşturan niteliklerdir. Tüm spor branşlarında yapılan antrenmanlarda temel motor yetileri geliştirmek temel amaçtır. Temel motor beceriler, kişi herhangi bir antrenman programı yapmasa bile doğal olarak değişir ve gelişir (Sevim, 1997)

Temel Motor becerilerin üçü (kuvvet, dayanıklılık ve sürat) ana özellik, ikisi (hareketlilik ve koordinasyon) tamamlayıcı özellikler olarak incelenmektedir. Bunlar:

1. Kuvvet: Dirence maruz kalan bir kas grubunun bu dirence karşı koyabilmesi olarak tanımlanır (Foss & Garrick, 1993). Holmann kuvveti; bir direnç altında iken kasılabilmesi ya da bu dirence karşı koyabilmesi olarak tanımlar. En geniş ve en anlaşılır tanımı Meusel açıklamıştır. Ona göre kuvvet; İnsanın temel özelliği olan kuvvet bir nesneyi hareket ettirmek, bir direnci aşma ya da kas gücü ile karşı koyabilmektir (Sevim, 1997). Çocukların kas ve kemik yapılarının gelişiminde önemli bir yere sahip olan kuvvet, bir iş için yeterli güce sahip olma olarak tanımlanmakta ve kalıtsal olarak kişilerde kuvvet farklı olabileceği vurgulanmaktadır (Acun & Erten, 1999).

Fizyolojik olarak kuvvet, kas kasılma sırasındaki gerilim olarak ifade edilmektedir. İçsel ve dışsal dirence karşı koymayı sağlayacak sinir ve kas becerisidir.

2. Sürat: Bir yerden bir yere mümkün olan en yüksek hızla ulaşmak olarak tanımlanmaktadır. Yapılmakta olan hareketi en büyük hızla gerçekleştirmek (Gözel, 2023). Gambetta göre sürat, vücudun bir bölümü ya da tamamının belirli bir hareketi en hızlı ve en yüksek koordinasyonla harekete geçirme becerisidir. Lopez'e göre ise en yüksek hızla koşmak veya maksimum sinir-kas uyumu olarak tanımlamıştır (Hekim & Hekim, 2015). Grosser'e göre de sürat bir uyarana en kısa sürede reaksiyon göstermektir. Zaciorsji ise sürati vücudun motor bir eylemi en kısa zamanda gerçekleştirmesi olarak tanımlamıştır (Kartal, vd., 2016).

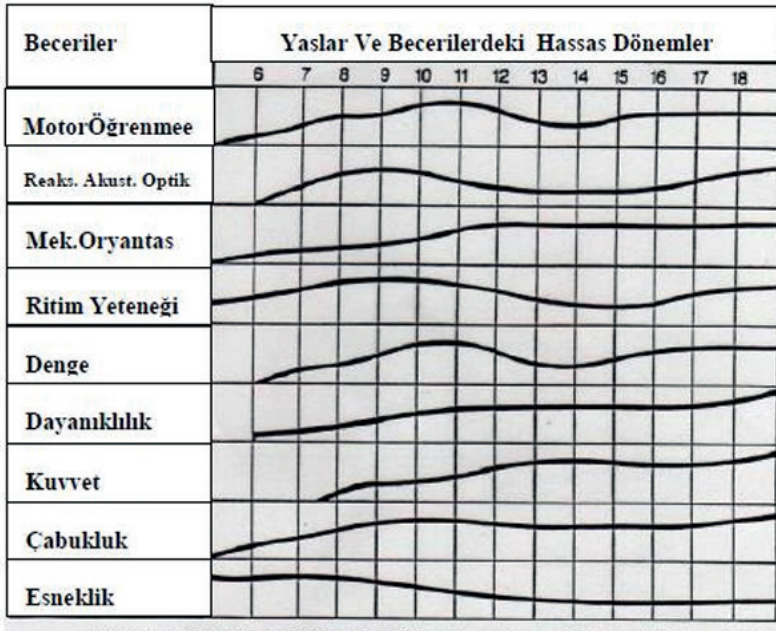
3. Dayanıklılık: Genel olarak bir yüklenmeye uzun süre dayanabilme olarak tanımlanan dayanıklılık Grosser'e göre sportif yüklenmeye fiziksel

ve psikolojik olarak uzun süre karşı koyabilmektir (Grosser, 1978). Weinek ise sporcunun psiko-fiziksel yorgunlukla baş etmesi olarak dayanıklılığı tanımlamıştır. Psikolojik dayanıklılık sporcunun uyarana karşı yüklemeyi duraklatmadan mümkün olduğu en uzun süre devam etme kabiliyeti iken fiziksel dayanıklılık, vücudun yorgunluğa karşı koyabilmesidir (Weineck, 2007).

4. Esneklik: Hareket kabiliyeti olarak adlandırılan esneklik Bomp'a göre hareketi olabildiğince en büyük genişlikte yapabilmektir (Kartal, vd., 2016). Eklemlerin müsaade ettiği ölçüde hareketi değişik yönlerde gerçekleştirebilmektir. Esneklik küçük yaşlarda hızlı bir gelişim gösterirken yaş ilerledikçe bu hız azalmaktadır. Kişinin günlük rutin işlerini ve atletik performansının etkili bir şekilde gerçekleştirmesinde büyük rol oynar (Gözel, 2023).

5. Koordinasyon: Motor yetilerin uyumlu bir şekilde çalışması olarak adlandırılan koordinasyon Bomp'a göre sürat, esneklik, kuvvet ve dayanıklılıkla yakın ilişki içinde, çok karmaşık biyomotorik yetenekler ve koordinasyon seviyeleri zorluk derecesindeki çok hızlı, verimli, doğru ve belirli antrenman materyalleri doğrultusunda hareket geliştirmek için yetenek göstergesidir. Acun ve Erten ise koordinasyonu; vücudun birden fazla bölgesinin uyumlu ve eş güdümlü çalışması olarak tanımlamışlardır. Muratlı ise çocukluk dönemindeki gelişim ve olgunlaşmanın koordinasyonun gelişmesini yönlendirdiğini, merkezi sinir sistemi ilköğretim çağındaki çocukların sportif koordinasyonuna katkı sağladığını ve koordinasyonun ergenlikle azalmaya başladığını belirtmiştir (Ozdoğan, 2020).

Çocukluk dönemiyle başlayan ve gençlik dönemiyle devam eden motor gelişimin zaman içindeki değişimi:

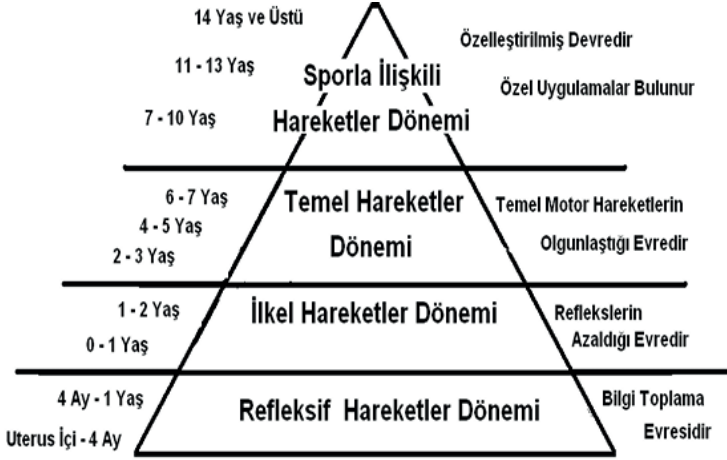
Şekil 1. Çocuk ve gençlerde temel motor özelliklerin gelişim süreci (Dietrich, 1982).

Erken Dönem Psikomotor Gelişim

Çoğu bilim insanı motor gelişimi içten dışa doğru süren süreçlerin etkileşim sonucu olarak görüp motor davranışlarda meydana gelen değişimleri incelemişlerdir. Motor beceriler üç yaş ve öncesi dönem için hareketlere uyum sağlama olarak açıklanırken üç- yedi yaş dönemi için ise hareketleri tamamlama ve kordinasyonu sağlamak olarak açıklanmaktadır.

Gallahue motor gelişimi doğum öncesi başlayıp ileri yaşları da içine alacak şekilde 4 dönemle ele aldığı modelde şöyle açıklamıştır.

1. Refleksif Hareketler Dönemi (0 – 1 Yaş)
2. İlkel Hareketler Dönemi (1 – 2 Yaş)
3. Temel Hareketler Dönemi (2 – 7 Yaş)
4. Sporla İlişkili Hareketler Dönemi (7 Yaş ve Sonrası) (Altınkök, 2006).

Şekil 2. Gallahue'ye göre Motor Gelişim Dönemleri (1982)

Günlük yaşam içerisindeki her türlü işler ve oyunlar esnasında yapılan eylemler hareketli yaşam kapsamına girmektedir. Motor becerilerin kontrolü ve koordinasyonunu nasıl edindiğimizi kavrayabilmemiz yaşamı anlamamızın esasını oluşturur (Gallahue, vd., 2020).

Erken çocukluk dönemi çocukların ilerdeki dönemde edineceği motor becerilerini olumlu yönde etkileyeceği ve kalıcı izler bırakacağı dönemdir. Bu dönemdeki duruş, yüz ifadeleri, el ve vücut hareketleri motor becerilerin temelini oluşturur (Adolph & Franchak, 2016). Sağlıklı, sürekli ve dengeli fiziksel gelişim sağlamak açısından bu dönemin kritik önem taşıdığı alan yazılarında vurgulanmaktadır (Yıldız & Çetin, 2018; Zachopoulou, vd., 2004).

Çocukların motor beceri kazanımları refleks hareketlerle başlayıp üst düzey motor becerileri kontrol etme becerileri ile devam eder (Derebalı & Çandır, 2021).

Gallahue'ye göre erken çocukluk dönemini kapsayan motor gelişim dönemlerini şu şekilde açıklamaktadır.

1. Refleks Hareket Dönemi (Uterus İçi -1 yaş): Çocuğun uterus içerisinde iken bazı reflekslere sahip olduğu bilinmektedir. Dışardan gelen uyarılara tepki verir, anne sesini tanır. Bunun içinde bilim insanları ebeveynlerin çocukla konuşması, ona şarkı söylemeleri, onlara dokunmaları ilk egzersizler olduğunu yani egzersizlerin anne karnında başladığını söylemektedirler. Yeni doğanlarda hareket kontrolü omurilik ve aşağı beyin merkezinden idare edilir.

Çocuklar refleks dediğimiz yeteneklerle doğar(Çoknaz, 2016). Bu dönemde ortaya çıkan ve ilkel refleks olarak adlandırılan davranışlar(yakalama, emme, kavrama, babinski vb.) beslenme ve korunma içerirken duruma ilişkin refleks olarak adlandırılan(emekleme, itme, çekme,paarşüt vb.) davranışlar ise daha sonraki istemli davranışlara benzer (Ozer & Özer, 2005). Bunlar bir çocuğun ilk motor hareketleridir.

2. İlkel Hareket Dönemi(0-2 yaş): İlk istemli olarak yapılan hareketlerin görüldüğü bu dönemde hareketlerin ortaya çıkış sırası değişmese de kalıtım ,çevre ve hareket özelliklerine bağlı olarak ortaya çıkış hızı çocuktan çocuğa farklılık göstermektedir. Bu dönemde baş, boyun ve gövde kas kontrollü ilkel hareketlerdir. Uzanmak , yakalamak,bırakmak gibi manipulaf hareketler ve sürünmek, emeklemek ve yürümek gibi lokomotor hareketlerin görüldüğü evredir (Coknaz, 2016).

3. Temel Hareket Dönemi(3-7 yaş): Bir önceki dönemin devamı olan bu dönem motor gelişiminin yoğun olduğu bir dönemdir. Bu dönemde çocuk, vücudunun hareket kabiliyetini keşfeder.Bedenin çeşitli bölümlerini kullanır ve bunlar arasındaki kordinasyonu sağlar. Karmaşık ve yeni beceriler kazanır (Mirzeoğlu, vd.,2020). Bu dönem çocuğu ilkel hareket döneminde edindiği motor becerilerini bu dönemde daha ileri seviyeye taşıyarak lokomotor hareket olarak yürüme, hoplama, koşma,sekme vb.; manipulatif hareket olarak tekmeleme, yakalama, fırlatma vb.; denge becerisi olarakta yuvarlanma, takla atma, denge aletinde yürüme vb., hareketleri gerçekleştirebilmektedirler. Bu dönemde çocuklar koşma, yakalama, itme, vurma, sıçrama gibi temel hareketleri yapmaya başlar. Fakat birçok eğitimci çocukların bu yetenekleri otomatik olarak edindiğini savunsalarda çocukların bu süreçte desteğe, imkana ve pratik yapmaya ihtiyaçları vardır (Ozer & Özer Kamil, 2021).

Temel hareket dönemi kendi içerisinde üç evreye ayrılmıştır.

a) Başlangıç Evresi(2-3 yaş): Çocuğun bedenini abartılı ve sınırlı kullandığı bu evrede ritim duygusu ve koordinasyon zayıftır (Mirzeoğlu, vd.,2020). Çocuklar kendi bedenini anlar ve kullanmak için çaba gösterirler (Özer & Özer, 2021).

b) İlk Evresi(4-5yaş): Sınırlı ve abartılı hareket devam ederken daha fazla koordinasyon ve daha fazla kontrol sağlandığı evredir.

c) Olgunlu Evresi(6-7 yaş): Bu yaş aralığındaki çocuklar hareketleri koordineli,kontrollü ve yeterli ölçüde yapabilecek hale gelmişlerdir. Bu sebeplede çocuklara uygun araç-gereç, spor salonuna ve uzman eğitmede ihtiyaç duyarlar. Egzersize ve hareket eğitimine başlanması gereken bir evredir. Bu yaşlarda spora başlayan çocuklar antrenman yoğunlугundan dolayı

bedensel ve ruhsal sorunlarla karşılaşabilir. Yanlış eğitim uygulamalarıyla ve çocukların kişisel özelliklerini anlamayan antrenörlerle çalışan çocuklar ilerleyen yaşlarda sosyal ilişkiler noktasında sorunlar yaşayabilmektedirler. Bu nedenle antrenörlerin kendi branşlarında çok iyi olmaları yanında insan ilişkileri noktasında da iyi bir eğitimden geçmiş olmaları gerekmektedir (Coknaz, 2016).

Erken Dönem Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitimi ve spor; oyunlar ile sportif etkinlikleri birleştirerek bireyin beden, ruhen ve sosyal yönden gelişimlerini sağlamaya yönelik yapılan etkinliklerdir (Arıcı , 2006). Bu ders çocukların gelişim döneminin özelliklerini dikkate alarak; sağlıklı, mutlu, ahlaki değerlere sahip çıkan, yapıcı, üretken ve yenilikçi bireyler yetiştirmeyi amaçlar (Yıkılğan, 2016). Erken çocukluk dönemi olarak adlandırılan dönem 0-7 yaş arası yani okul öncesi dönemi kapsayan bu dönemde çocuklar olabildiğince hareketlidirler. Bu dönem çocuklar oyunla kendilerini geliştirdikleri için bu dönemde beden eğitimi ve spor etkinlikleri önem arz etmektedir. Bu derslerde çocukların temel motor yetilerini geliştirecek etkinliklere yer verilmelidir. Ayrıca beden eğitimi ve spor etkinlikleri; çocukların dolaşım, sindirim, solunum ve kas-iskelet gelişimi noktasında da oldukça önemlidir (Yarımkaya & Ulucan, 2015). Erken dönemde yapılacak olan beden eğitimi ve spor etkinliklerinin çocukların doğru duruş pozisyonu, spor etkinliklerinde başarıya ulaşmanın ön koşulu olan temel motor becerilerin kazanılması, kaba ve ince motor yetilerin geliştirilmesi amaçlanmalıdır (Yavuz & Özyürek, 2018)

Bu dönemde gerçekleştirilecek olan beden eğitimi ve spor etkinlikleri; motor becerilerin gelişim döngüsüne uygun olacak şekilde dayanma, atlama, sallanma, engel altından geçişler, itme ve çekme gibi birleşik motor yetenekler şeklinde olmalıdır. Bu dönem çocuklarının uzun süre dikkat taplayamadığı düşünüldüğünde çocukların bu etkinliklerden sıkılmamaları içinde eğlenceli oyunlar şeklinde dersler işlenmelidir (Kale, 2003). Çocuklar; elit düzeyde sporcu olmaları yolunda erken yaştan itibaren doğru yönlendirilmeli ve çocuklara iyi bir eğitim verilmelidir. Erken yaşta çocukların psikomotor gelişiminin doğru ve sağlıklı bir şekilde olması için çocuklar beden eğitimi ve spor öğretmenleriyle buluşmalıdır (Kıyıcı & Aladdinoglu, 2022).

Okul öncesi dönem ülkemizde zorunlu eğitim kapsamı dışında olduğundan dolayı fiziksel aktivitelerde beden eğitimi ve spor öğretmenleri dışındaki eğitimcilerin bu etkinlikleri gerçekleştirmesi bu dönem çocukları için önemli bir eksikliktir (Tepeli, 2021). Beden eğitimi ve spor öğretmenleri çocukların gelişim dönemlerine uygun duygusal, ruhsal, sosyal ve psikomotor gelişime

olumlu katkıda bulunurlarken aynı zamanda çocukların motor yetenekleri ve kabiliyetleri doğrultusunda çeşitli spor branşlarına yönlendirme görevi yaparlar (Sunay, 1998). Temel motor becerilerin doğru ve zamanında kazanılması ve uygun branşlarda spor yaşantısına devam edilmesi için erken yaşlardan itibaren çocukların beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile tanışması gerekmektedir (Alaeddinoğlu, vd., 2022).

Sonuç ve Değerlendirme

Erken çocukluk dediğimiz 0-7 yaş dönemidir. Bu dönemde çocukların beslenme, kendini güvende hissetme, sevilme gibi ihtiyaçlarının yanı sıra hareket etme ve oyun oynamak gibi ihtiyaçları da vardır (Yıldız & Çetin, 2018). Bu dönem çocuğu hayatı oyunlarla anlamaktadır. Oyunla çocuklar bir yandan psikomotor becerileri geliştirirken diğer yandan akranlarıyla iletişime geçmektedir (Bayram, 2023). Çocuk oyun oynarken aynı zamanda dönemin kritik psikomotor becerileri de kazanır. Bu dönem psikomotor gelişim çocuğun doğumla getirdiği refleks hareketlerle başlayıp kaslarını kontrol edebilme, yerçekimi kuvvetine karşı koyabilme gibi ilkel hareketlerle devam eder ve dönemin sonuna temel motor becerileri edinir (Dereobalı & Çandır, 2021).

Bulduğumuz çağda çocuklar 2 yaşından itibaren kreşlere gitmeye başlamaktadırlar. Kreş sonrasında ise ana okulu ve ana sınıfı gibi okul öncesi eğitim kurumlarına gitmektedirler. Çocuklar bu yaştan itibaren ev ortamında çıkıp, akranlarıyla bir araya geldiği bir ortama girmektedirler. Bu ortamlarda çocuklar akranlarıyla oyun yolu ile iletişime geçmektedirler. Oyun bu dönem çocuğunun hayati anlama ve anlamlandırma aracıdır. Çocuklar bu dönemde ileriki yaşlarda yapacakları spor branşları için gerekli olan temel motor becerileri edindiği dönemdir. Bunun içinde bu kurumlarda işin uzmanı olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görev yapmaları gerekmektedir. Çocuklarımızın hem iyi bir fiziksel yapıya sahip olmalarını hem de sportif üzt düzey başarıları elde etmelerini istiyorsak bu kurumlarda fiziksel etkinlik ve oyun aktivitelerinin beden eğitimi ve spor öğretmenleri eşliğinde gerçekleştirilmelidir. İşin uzmanı olan bu öğretmenlerin elinde yetişen çocuklar motor becerileri doğru ve zamanında edinmenin yanı sıra yetenekleri doğrultusunda doğru spor branşlarına yönlendirilmiş olacaktadırlar (Yıkılğan & Sivrikaya, 2024).

Kaynakça

- Aşçı, H., Doğu, G., Yaman, H., Çelebi, M., Kirazcı, S., Özbey, S., . . . Mirzecoğlu, D. (2020). *Spor Bilimlerine Giriş* (3 b.). (N. Mirzecoğlu, Dü.) Ankara: Spor Yayınevi.
- Acun, S., & Erten, G. (1999). *Çocuk Gelişimi*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Adolp, K., & Franchak, J. (2016). The development of motor behavior. *Wiley Interdisciplinary Reviews*, 8(1), s. 1402-1432. doi:https://doi.org/10.1002/wcs.1430
- Adolp, K., & Hoch, J. (2020). The importance of motor skills for development. *Nestle Nutr Inst Workshop Series*, 95, s. 136-144. doi: 10.1159/000511511.
- Alaeddinoğlu, V., Şebin, K., & Çakır, B. Ö. (2022). Investigating curling athletes' effective communication skills. *Revista online de Política e Gestão Educacional*, 26(1), s. 892-909.
- Altınkök, M. (2006). *Temel Motor Hareketlerin geliştirilmesini İçeren Özel Beden Eğitimi Program Tasarısının Çocukların Temel Motor Gereketlerinin Gelişimine Etkisinin Araştırılması*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Angın, E., Yazıcı, Z., Kaçan, M. O., Kanak, M., Kılıçgün, M. Y., Oral, T., . . . Yazıcı, M. (2016). *Erken Çocukluk Dönemi Gelişim*. (E. Arslan, Dü.) Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık Org. Ltd. Şt.
- Arıcı, H. (2006). *Öğretmen ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın dAĞITIM.
- Bayram, E. (2023). Okul Öncesi Eğitim Programlarında Çocuk Oyunları Üzerine Çalışmalar. N. F. Kishalı, F. Kıyıcı, E. Tozoğlu, & V. Alaeddinoğlu (Dü) içinde, *Sporla Bilimsel Yaklaşımlar ve Lisans Üstü Öğrenci Araştırmaları* (s. 15-26). Gaziantep: Özgür Yayınları.
- Ceylan, R. (2009). *Erken Çocuklukta Büyüme ve Gelişme*. (Y. Fazıloğlu, Dü.) İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Coknaz, H. (2016, Aralık). Motor gelişim boyutuyla çocuk ve spor. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), s. 83-91. doi:10.22396/sbd.2017.18
- Dereobalı, N., & Çandır, T. (2021). Erken çocukluk döneminde motor gelişim ve riskli oyun ilişkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 60, s. 560-581. doi:10.21764/mauefd.951824
- Dietrich, M. (1982). *Grundlagen der Trainingslehre Band 77/78*. Schorndorf: Hofmann.
- Foss, M., & Garrick, J. (1993). *The Physiological Basis of Physical Education and Athletics* (5 b.). Boston, Massachusetts.

- Gözel, Z. (2023). *Çocuklarda Temel Motor Beceriler ve Standardizasyon*. (S. Karakuş, Dü.) İzmir: Duvar Yayınları.
- Gallahue, D., Ozmun, J., & Goodway, J. (2020). *Motor Gelişimi Anlamak* (7 b.). (D. S. Özer, & A. Aktop, Dü) Ankara: Nobel Yayınları.
- Grosser, P. M. (1978). Ansatz zu einer Bewegungslehre des Sports. *Sportwissenschaft*, 4, 370-392.
- Hekim, M., & Hekim, H. (2015). Çocuklarda kuvvet gelişimi ve kuvvet antrenmanlarına genel bakış. *Güncel Pediatri*, 13(2), s. 110-115. doi:https://doi.org/10.4274/jcp.22932
- Kıyıcı, F., & Aladdinoglu, V. (2022). Kayak alp disiplini için yetenek seçimi üzerine bir derleme. *Uluslararası Gelişim Akademisi*, 1(1), s. 14-32.
- Kale, R. (2003). *Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kamaraj, I., & Kerem, E. A. (2006). Erken çocukluk dönemi 'barış' değerine evrensel bir bakış. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(19), s. 93-104.
- Kara, N., Baysal, M., & Yeni, M. (2023). Okul öncesi eğitiminin önemi ve gerekliliği üzerine bir değerlendirme. *International Social, Mentality and Research Thinkers Journal*, 9(70), s. 3319-3326. doi:10.29228/smryj.69064
- Kartal, A., Kartal, R., & İrez, G. B. (2016). Futbolcuların oynadıkları mevkilere göre bazı motorik özelliklerinin karşılaştırılması. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 55-62.
- Kokstejn, J., Musalek, M., Wolanski, P., Cialowicz, E. M., & Stastny, P. (2019). Fundamental Motor skills mediate the relationship between physical fitness and soccer-specific motor skills in young soccer players. *Frontiers in Physiology*, 28(10), s. 596-604.
- MEB. (2007). *Erken çocukluk eğitiminde temel ilkeler*. Ankara: MEGEP.
- Oktay, A. (2004). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon.
- Orhan, R., & Ayan, S. (2018, Temmuz). Psiko-motor ve gelişim kuramları açısından spor pedagojisi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)*, 8(2), s. 523-540.
- Orhan, R., & Ayan, S. (2018). Psiko-motor ve gelişim kuramları açısından spor pedagojisi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)*, 8(2), s. 523-540.
- Ozdoğan, B. (2020). *Çocuk ve Oyun* (7 b.). Ankara: Anı Yayınları.
- Ozer, D. S., & Özer Kamil. (2021). *Çocuklarda Motor Gelişim* (11 b.). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Ozer, M., & Özer, D. S. (2005). *Çocuklarda Motor Gelişim*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Oğuzkan, Ş., & Oral, G. (1997). *Okul Öncesi Eğitim*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

- Poyraz, H., & Dere, H. (2001). *Okul Öncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Arı Yayınları.
- Sevim, Y. (1997). *Antrenman Bilgisi*. Ankara: Tutibay Ltd. Şti.
- Sunay, H. (1998). Spor eğitim alt yapısında beden eğitimi öğretmeni ve antrenörün önemi. *Beden eğitimi Spor Bilim Dergisi*, 3(2), s. 43-50.
- Tepeli, K. (2021). Erken Çocukluk Döneminde Gelişim. E. M. Deniz, S. Tüm-kaya, K. Tepeli, M. Orçan, Ş. Erden, E. İnci, . . . Ş. Ö. Aynal, & M. E. Deniz (Dü.) içinde, *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Weineck, J. (2007). *Optimales Training* (15 b.). Balingen.
- Yıkılğan, A. (2016). *Kış Sporlarına Başlayan 8-14 Yaş Erkek Öğrencilerde Biyomoto-rık Özelliklerin İncelenmesi*. Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıkılğan, A., & Sivrikaya, M. (2024). Spor Alt Yapısının Oluşturulmasında Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenin Rolü. S. Öz-bay, M. Turan, & İ. S. Ağırbaş (Dü) içinde, *Spor yönetiminde sürdürülebi-lirlik ve nitel araştırmalar* (s. 25-41). Gaziantep: Özgür Yayınları.
- Yıldız, E., & Çetin , Z. (2018). Sporun Psiko-motor gelişim ve sosyal gelişime etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Psiko- Motor Gelişim ve Sosyal Gelişime Etkisi*, 5(2), s. 54-66. doi:10.21020/husbfd.427140
- Yıldız, E., & Çetin , Z. (2018). Sporun Psiko-Motor Gelişim ve Sosyal Geliş-i-me Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, s. 54-66. doi:https://doi.org/10.21020/husbfd.427140
- Yaşar, E., Bardak, F., Zadeh, M., & Yousef, M. (2013). Erken Çocukluk Döne-mi STEM. K. A. Kırkıç, & E. Aydın (Dü) içinde, *Merhaba STEM Yeni-lıkçi Bir Öğretim Yaklaşımı* (s. 51-78). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Yarım-kaya, E., & Ulucan, H. (2015). Çocuklarda Hareket Eğitimi Programının Motor Gelişim Üzerine Etkisi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 4(1).
- Yavuz, N. F., & Özyürek, A. (2018). Effects of Physical Education and Sport activites on motor skills of preschool children. *Karaelmas Journal of Edu-cational Sciences*, 6(1), 40-50.
- Zachopoulou, E., Tsapakido, A., & Derri, V. (2004). The Effects Of A De-velopmmentally Appropriate Music And Movement Program On Mo-tor Performance. 19(4), s. 631-642. doi:https://doi.org/10.1016/j.cccresq.2004.10.005